

*“На Светата Троица ви оставям – сега и навеки”
св. Патриарх Евтимий*

ЕВТИМИЕВЕНОРИЙСКИ ЛИСТ

ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКОВНА ОБЩИНА “СВ. ПАТРИАРХ ЕВТИМИЙ ТЪРНОВСКИ”
Юли - август 2023 г. ПАРИЖ

РАЗХОДКА ИЗ КИПЪРСКИТЕ МАНАСТИРИ

Галина Кънева

Кипърските църкви и манастири са рядка дестинация за поклонниците. Разположени между Близкия изток и Гърция, те са част от Кипърската православна църква и носители на византийската традиция, но със своя специфика; историята на острова е свързана с множество политически и църковни обрати. Редица Константинополски патриарси са от кипърски произход, сравнително по-малко са светците-мъченици.

Според преданието около 45 г. светите апостоли Павел и Варнава пристигнали на Кипър и проповядвали словото Божие, вследствие на което римският управител на острова Сергей Павел приел християнството. След Апостолския събор в Йерусалим (ок. 51 г.) ап. Варнава се завърнал на Кипър, придружаван от своя племенник Марк. Пострадал мъченически около 57 г. и бил погребан в околностите на град Саламис.

Манастирът „Богородица Саламиотиса“ е трудно достъпен. Намира се между планински хълмове и непристъпни скалисти части до селцето Саламиу. До него се достига след преход по тесни, извити планински пътища - толкова по-ценно е гостоприемството на домакините, които ви гощават с неизменното кафе, сладки и сирене халуми, след като се убедят в добронамереността на посетителя. Иконостасът на църквичката е семпъл, но изящен, украсен само с необходимото.

Манастирът „Кикос“ е най-известният от кипърските обители. Разположен е в областта Маратиса на планински връх с височина 1317 метра. Посветен е на св. Богородица и пази една от трите икони, приписвани на св. апостол евангелист Лука. Красивата архитектура с арки - наследство от римохристиянската култура, се допълва от богатия иконостас във византийски стил и изящни мозайки. Църквата е пишно украсена. Иконостасът датира от времето на император Алексий Комнин I (1081 – 1118 г.).

Манастирът „Св. Йоан Предтеча“ (на местен гръцки език - Тимиос Продромос), е разположен в областта Месо Потамия, в горската местност Троодос, между градчетата

Сайтас и Платрес сред високи борове и изворна вода. Църквата е малка, но богата на християнска история със забележителната си колекция от икони и красив иконостас. Иконата на св. Харалампий заема централно място отдясно на олтара. Във всекидневната и магазинчето са изложени снимки на известни духовници - светци на съвременното - стареца Йосиф, св. Паисий, св. Силуан и св. Софроний. Монашеската общност е създадена през XI-XII в. Задружният живот на монасите напомня на посетителя за призванието на християните да бъдат едно в Христа.

Манастирът „св. Хираклидион“ е посветен на св. Хираклидион, един от първите йерарси на острова. Разположен е в маслинените гори на село Политико, на мястото на древния град-държава Тамасос. Организиран е около изначална църква от V в., построена над гробницата на светеца. Тя е запазена, както и основи от предишни сгради от различни епохи. Според преданието св. Хираклидион е син на езически жрец, приел християнството от светите апостоли Павел и Варнава и поставен за епископ на Тамасос. Умира мъченически на 60 г. и е погребан в пещерата, в която живял и проповядвал. Манастирът е разрушаван и възобновяван многократно. Сегашната църква датира от 1773 г. По-късно обителта е разпусната и почти рухва, докато в средата на XX в. е възстановена с труда на майка игумения Харитеа. Тя се заселва в пустото място и със собствени ръце възстановява храма, построяват се и сгради с килии за други сестри, които я последват. Така се оформя първият женски манастир на острова. В него се съхраняват мощи на светеца, фрески от XIII и XVI в., и най-старият дървен иконостас в Кипър с различни хералдически символи.

Манастирът „Богородица Амиру“ изглежда внушителен и недостъпен, разположен в подножието на горния масив Какомали на североизток от Лимасол, между древните градове Аспиу и Матиколни. Според преданието е построен от сирийски емир на мястото на целебно аязмо. До извора след епохата на иконоборството намират икона на Богородица с Младенеца, на която е и посветен манастирът. Иконата е вградена в по-голяма икона от XVI в., част от дървения, позлатен иконостас. Първото официално упоменаване на манастира е от 1568 г., като кралски манастир от XII в. Първоначално е бил мъжки, през XVII в. е приютявал 101 монаси. През 1997 г. е възстановен с усилията на монахиня Мария, която става първата му игуменка. Няколко дни преди смъртта си тя моли архиепископа да прехвърли монахини от манастира „Св. Хираклидион“. Погребана е в манастира, а желанието и е изпълнено и броят на монахините в „Св. Богородица Амиру“ се увеличава. Построен е нов комплекс с нов храм, посветен на св. Екатерина. Дори непознатият тук е посрещнат с гостоприемството на Авраам. Дълъг и труден е преходът към обителта, особено под жаркото лятно слънце, но вниманието, с което ви срещат, и домашната студена лимонада ви карат да забравите негодите на света.

Манастирът „Ставроуни“, разположен на планински връх, е основан от св. равноапостолна царица Елена, майката на император Константин Велики, през 330 г. сл. Хр. Посветен е на Светия Кръст Господен, частица от който св. Елена донесла от пътуването си до Светите земи. Тази реликва се пази обвита в голям сребърен кръст.

Манастирът „Тимиос Ставрос“ е скътан в сърцето на оживеното туристическо селце Омодос в Троодос. Църквата му датира от III в. сл. Хр. Обновявана е многократно. През XVI в. е ограбена от Османските турци, а през XIX в. е възстановена с творенията на руски художници. Според легенда св. Елена дарява на манастира

различни реликви, включително и части от светия Кръст и от мощите на св. Никола и апостол Филип.

Манастирът „Троодитиса“ е разположен на южните склонове на планина Троодос. Вероятно е основан от отшелник през VIII век сл. Хр., непосредствено след иконоборческата епоха. За първи път се споменава в грамота от XIV в.

Манастирът „Макариас“ е разположен в долината на планина Макариас, на склоновете на Киониа на височина 870 м. В обителта се пази чудотворната икона на Богородица Макариас, за чийто автор се счита св. апостол евангелист Лука. Според легендата през иконоборческата епоха (VIII-XIX в. сл. Хр.), неизвестен отшелник донася иконата в Кипър. Тя остава в пещерата му до неговата смърт около 1145 г. Манастирът е основан в близост до пещерата през епохата на император Алексий Комнин.

Манастирът „Св. Неофит“ се намира на 10 км северозападно от град Пафос, близо до село Тала. Основателят му св. Неофит пребивава там до смъртта си през 1219 г. Главната църква е построена около 200 г. по-късно и посветена на Дева Мария. Там се пазят икони от древността и от византийския период. Пещерата с килията на св. Неофит е издълбана в планината от самия отшелник. Запазени са гробът му, изсечената от скала маса и каменната плоча, на която е спал.

Манастирът „Хрисорогиатиса“ се намира близо до село Панагия в гората на северозапад от Пафос, откъдето се открива панорамна гледка. Основан е през 1152 г. от монаха Игнатий, който открива Мулия – чудотворния образ на Дева Мария, според преданието, изографисан от св. Лука – и построява в планината обителта, посветена на св. Богородица Хрисорогиатиса. Тук се пазят икони и стенописи от преди 300 години. Образът на св. Богородица е покрит с тъкани и сребро. В рамките на обителта действа център за защита на византийски и поствизантийски икони, а манастирската винарна произвежда едни от най-добрите вина на Кипър.

Манастирът „Св. Мина“ е основан през XV в. в село Валва. Изграден е във византийски и готически стил. На входа му ви посрещат образите на св. Георги и св. Мина, рисувани през 1757 г. Монахините са занимават с иконопис и поминуват от продажба на плодове и домашно приготвени консерви.

Друг интересен манастир е „Св. Никола с котките“, основан от св. царица Елена през 327 г. Според преданието при морска буря корабът на царицата акостира на острова, пустеещ заради многото змии и гущери. Царицата нарежда заселването на множество котки, които се преборват с отровните змии и правят острова обитаем. Оттогава по традиция всеки манастир на о. Кипър си има котки. Според една от версиите по-късно на мястото, където корабът пуснал котва, са изградени петте поддържащи арки на бъдещата централна църква. Според друго предание името на манастира се обяснява с разположението му - добро прибежище при бури, закриляно от покровителя на мореплавателите св. Николай. За църквата към манастира, датираща от времето на св. равноапостолна царица Елена, се набират средства за реставриране.

Една от най-забележителните църкви не само в Кипър, но и в целия християнски свят, е църквата „Св. Лазар“ в Ларнака. Според легендата тя е построена върху гроба на св. Лазар, когото Христос възкресил по пътя за Йерусалим като предизвестие на

Възкресение Христово. Цялостната атмосфера в храма и около него сякаш пренася посетителя към християнската „другост“, извън познатите време и пространство.

Ежедневието на о. Кипър е съобразено с горещия климат: литургиите, както и срещите на семейства и приятели се организират предимно вечер. Красивите църкви и градини напомнят изначалната родина и ни зоват към пътя за Горния Йерусалим.

А как е с българските манастири, пазят ли те традицията на прословутото българско гостоприемство? Да не забравяме, че нашите поместни църкви, в родината или извън нея, също се нуждаят от присъствието и подкрепата на миряните. Не е нужно да пропътуваме хиляди километри, за да осъзнаем благодатта, която присъства и в нашия парижки храм, иконостаса, иконите, частицата от кръста Господен. Да не забравяме, че ние сме Църквата, тяло Христово, че благодатта не е даденост, а милост Божия, която се запазва с много усилия и с молитвите на всички ни. Подобно на поклонници, само с много трудове, усилия, самопознание и внимание едни към други, можем да успеем по пътя към Бога, който е трънлив, но и осеян с безценни духовни дарове – ако имаме очи да виждаме, уши да чуваме, сърца да ги приемаме.

ПРОГРАМА НА БОГОСЛУЖЕНИЯТА

Храмът е отворен в неделя и в посочените празнични дни от 9:00 ч.

Св. Литургия започва от 10:30 ч.

Възможност за изповед: преди литургията

Юли 2023

02.07. – 4 Неделя след
Петдесетница. Полагане честната дреха на
Пресвета Богородица във Влахерна.
09.07. – 5 Неделя след Петдесетница.
16.07. – 6 Неделя след Петдесетница на св.
Отци от 6-те Вселенски събори . В тази
неделя ще отпразнуваме паметта на св.
пророк Илия (20.07).
23.07. – 7 Неделя след Петдесетница.
30.07. – 8 Неделя след Петдесетница.
31.07. – Понеделник – 19h00 ч. – Бдение за
празника на св. Серафим Саровски в

едноименния храм 91, rue Lecourbe, 15
р.). Богородични заговезни.

Август 2023

06.08. – Неделя – Преображение Господне.
13.08. – 10 Неделя след Петдесетница.
15.08. – Вторник – Успението на Пресвета
Богородица
20.08. – 11 Неделя след Петдесетница.
Неделя след Успение Богородично.
27.08. – 12 Неделя след Петдесетница.

Адрес: 1, rue de la Croix Moreau, 18ème Paris M°12 (Pte de la Chapelle) Контакти:
Архим. Емилиян Боцановски: тел. – 06 68 83 44 40; Свещ. Иван Карагеоргиев: тел.- 06
51 15 49 70, karageorgievich@gmail.com; Интернет стр: <http://www.paroissebg.fr>;
Фейсбук: Paroisse Orthodoxe Bulgare